

Elman Tovuz

101 QOŞMA

Bakı - 2015

Elman Tovuz: **101 qoşma**

Əziz oxucular, tanınmış şair Elman Tovuz “101 qoşma” kitabıyla növbəti dəfə görüşünü zə gəlib. Bu kitabda, adından da məlum olduğu kimi, 101 qoşma toplanıb. Topluya vaxtilə dərc olunmuş şeirlərdən də daxil edilib.

Ümidvarlıq ki, şairin bu kitabı da həmişə olduğu kimi, onun çoxsaylı oxucularının ürəyincə olacaq.

© E.Tovuz

*Vara da
şükür de,
yoxa da
şükür!*

Söz işığı

O qədər işıqlar var ki dünyada,
Hamısı görünməz göz işığına.
Göylərin gülşəni günəş də, ay da
Çox da güvənməsin öz işığına.

Tonqal var, yandımı, yeri bilinməz,
Çınqı var, illərlə izi silinməz...
Ruhun isinməsə canın isinməz,
Əlini tutsan da köz işığına.

Ay Elman, sən deyən haqqın səsidir,
Şeir - kainatın “söz” nəfəsidir.
Dünyanın ən böyük möcüzəsidir:
Milyonlar yığışar söz işığına!

Şükür

Aza gileylənmə, çox azdan olur,
Aza da şükür de, çoxa da şükür.
Toxun aclığı var, acın toxluğu...
Aca da şükür de, toxa da şükür.

Bir əl boşalmasa, o biri dolmaz,
Alanı olmasa, qum da satılmaz.
Biri dartılmasa, biri atılmaz,
Yaya da şükür de, oxa da şükür.

Göyün bulududur - yerdə qar olur,
Qar yoxa çıxanda bulaqlar olur.
Ay Elman, nə olur, yoxdan var olur,
Vara da şükür de, yoxa da şükür.

Demə

Əyilən çəpərə əl uzat sən də,
Demə hasarımı hördülər, ya yox.
Gördün yıxılan var, yapış qolundan,
Demə qaldıranda gördülər, ya yox.

Öyünmə, tac deyil hələ papağın,
Amalı dağ ol ki, ucalsın dağın.
Hər yerdə söz açıb, saldığın bağın,
Demə bəhərini dərdilər, ya yox.

Ellərə örnək ol bir sənət ilə,
Dayan qulluğunda dəyanət ilə.
Ay Elman, yaz-yarat məhəbbət ilə,
Demə qiymətini verdilər, ya yox.

Ola

Bu sirli aləmdə tək olmayasan,
Qolundan yapışan qardaşın ola!
Dərdini anlayan, halına yanan,
Sözünü dinləyən sirdaşın ola!

Sevinci qəm ilə bir yazıb Xuda -
Gah buza dönəsən, gah da ki oda.
Hərdən güləndə də, ağlayanda da,
Axıb selə dönən göz yaşın ola!

Ay Elman, düşsən də qara, yağışa,
Hər günü inamla vurasan başa.
Etibar etsən də yara, yoldaşa,
Yenə də öz aqlın, öz başın ola!

Eybi yox

Qəm yemə, yağmasa bu il yağışlar,
Gələn il gətirər bostan, eybi yox.
Təklidə çəkilən keyfə alışma,
Elliklə üz verən yasdən eybi yox.

Ər oğlu ər minər köhlənə, bil, sən,
Köhnə kişilər tək köhnələ bilsən...
Həyat nəğməsinə köklənə bil sən,
Bağlayan bağlasın dastan, eybi yox.

Ay Elman, el sevən istər özünü,
Qoy sevsin “sevimli” kəslər özünü.
Sən yaxşı tərəfdən göstər özünü,
Düşməni qabaqla, dostdan eybi yox.

Dəyməsin

Nə gözəl söyləyib ata-babalar:
“Dəyən mala dəysin, cana dəyməsin”.
Ən dərin yaranı sağaltmaq olar,
Yetər ki, sümüyə, qana dəyməsin.

Taleyin yazısı qəza-qədərdir,
Yaxşı da, yaman da gəldi-gedərdir.
Acı var, hər cürə dərdən betərdi,
Nökərə, nə də ki xana dəyməsin.

Ay Elman, bu necə bir yalvarışdı?
Dilin susanda da gözün danışdı:
Amandı, hər tərəf dostdu, tanışdı,
Qoy mənə dəyənlər yana dəyməsin!

Gözləmə

Yola qaytar, çıxan olsa yolundan,
Özgəsinin kötəyini gözləmə.
Xəstə görsən sözlərini bal eylə,
Özgəsinin pətəyini gözləmə.

Payız düşün, qış fikirləş, yaz danış,
Harda olsan, yaxşı dinlə, az danış.
Bacarırsan, al sinənə saz, danış,
Özgəsinin tütəyini gözləmə.

Dara düşsən daşa tutma sabahı,
Yazma qəlbə nə fəğanı, nə ahı.
Elman kimi, Allahı gör, Allahı,
Özgəsinin ətəyini gözləmə.

Əyilməsin

Haram bir daşı da qoyma evinə,
Sütunu laxlayıb, mil əyilməsin.
Halal libasını geyin əyninə,
Ayaq düz yerisin, əl əyilməsin.

Qoyma ağıl çaşıb haqqını dansın,
Nə yanaq qızarsın, nə üz utansın.
Dodaq da qurusun, ağız da yansın,
Şəkərə aldanıb dil əyilməsin.

Ay Elman, yol varsa, haçalığı var,
Düzü, dolaması, ucalığı var...
Qismətsə, hər kəsin qocalığı var,
Təki diz bükülüb, bel əyilməsin!

Qoru

İlahi, qarışıb dostum, düşmənim,
Məni hər riyadan, saxtadan qoru.
Qartal caynağında qaldırsın göyü,
İlandan gələcək xatadan qoru.

Sabahın üzünə bağlansa yolum,
Harama əl atsam kəsilsin qolum.
Bircə qoyma məni nəfsə qul olum,
Bir parça dəmirdəm, taxtadan qoru.

Elmanam, gül olsam, xara dözərəm,
Düşsə bədənimə yara, dözərəm...
Borana dözərəm, qara dözərəm,
Sən məni baxışı şaxtadan qoru.

Olmayasan

Gözdən çaş olmağın eyib sayılmaz,
Yeter ki, könüldən çaş olmayasan.
Vara əsir olub, şöhrətə nöker,
Özgə sapandına daş olmayasan.

Bir dünya yaşadar başlar içində,
Bəyənməz sünbülsüz başları çin də.
Baş çıxar ağıllı başlar içində,
Başlar olmayanda baş olmayasan.

Nə fayda, adını ləl qoy həyatın,
Mənasız keçirsə günün, saatın?!
Belində olmasan baxdığın atın,
Ay Elman, özün də kaş olmayasan!

Olmur

Yaxşını yamandan ayır! - deyirlər,
Yaxşını yamandan ayırmaq olmur.
Acı dindirirsən: - Toxam, - söyləyir,
Toxun gözlərini doymurmaq olmur.

Bulaq da torpaqdan umur suyunu,
Torpağa bulaşan suda yuyunur.
Fələk belə yerdə qazır quyunu,
Ağlın qılıncını sıyımaq olmur.

Ay Elman, zamana yox etibarın,
Zəhər də verirmiş bal verən arın.
Dünən dörd yanında dolananların
Bu gün birini də buyurmaq olmur.

Nəyə lazım

Başını birtəhər saxla! - deyirlər,
Birtəhər saxlanan baş nəyə lazım?!
Gecən ahı-zarsa, gündüzün kədər,
Zülümlə çoxalan yaş nəyə lazım?!

Biri: - Yaman olur yaman göz, - deyir,
Biri də astaca: - Hələ döz! - deyir.
Təsəlli verənin min cür söz deyir,
Beləcə, qalırsan çaş, nəyə lazım?!

Ay Elman, harayın hayana çatar?
Dənizin dalğası dənizdə yatar...
Bir gölə bir daşı kim olsa atar,
Qurbağa dinmirsə, daş nəyə lazım?!

Olmasın

İnsan oğlu, elə dolan, danlağın
Nə qeybətdən, nə gileydən olmasın.
Vərdisini dərya belə siləmməz, -
Bir nəşədən, bir də meydən olmasın.

Çən də keçər, sel də düşər dağından,
Solsa gülün, bülbül uçar bağından.
Can sağ olsa, bar sallanar tağından,
Qolun gücdən, dizin heydən olmasın!

Yaxın qoyma ucuz şöhrət əl verə,
Elman kimdi... qiymətini el verə!
Bu yer sənə gövhər verə, ləl verə,
Yenə əlin bir an göydən olmasın!

Əyirlər

Çox “mənəm” söyləyən əyilməzləri
Qılıncdan kəsərli göznən əyirlər.
Yalanı düz deyib, düzü də yalan,
Düzün özünü də düznən əyirlər.

Yollar da burulur dalanda, tində,
Hər axşam zülmətə əyilir Gün də.
Dəmiri dəmirlə əyəmməyəndə,
Qızdırıb bir ovuc köznən əyirlər.

Ay Elman, adını öyrən işinin,
Altına çiy tikə qoyma dişinin.
Kəli buynuzundan əyən kişinin
Belini bir kəlmə söznən əyirlər...

Vaxtında

Sənsiz də bu dövran dolanıb gedər,
Axar dəryasına çayı vaxtında.
Nə tələs bir axşam, nə gecik səhər,
Qarşıla günəşi, ayı vaxtında.

Gəz-dolan dünyanın hər qarışını,
Danışdır yazını, dinlə qışını...
Uçurma əlindən sevda quşunu,
Bəyəndir könlünə tayı vaxtında.

Ay Elman, getsə də ömür qatarı,
Dünyada qalacaq dünyanın varı.
Dağda sazı dinlə, aranda tarı,
Götür bu ilahi payı vaxtında!

Gözəldir

Dünyanın varına, yoxuna baxma,
Allahın yazdığı yazı gözəldir.
Qədir-qiymətsizin çoxuna baxma,
Dəyəri olanın azı gözəldir.

Bulud hərləndimi başın üstünə,
Qaçırsan ağacın, daşın üstünə...
Bir belə yerimə qışın üstünə,
Qarın altındakı yazı gözəldir.

Ay Elman, səxavət umma səfehdən,
Dəryası olanın sığması şəhdən.
Teli şələlədən, mizrabı mehdən -
Qayanın çaldığı sazı gözəldir!

Bu yerlər

Tanrı sevgisidir ayaqdan-başa,
Nur çilər hər zaman üzə bu yerlər.
Gözəllik səpilib torpağa, daşa,
Yaraşır ən gözəl sözə bu yerlər.

Çəməni, çiçəyi yazda yandırır,
Gözəli, göyçəyi nazda yandırır.
Aşığı çaldığı sazda yandırır,
Bələddir atəşə, közə bu yerlər.

Ay Elman, dolanma ürəyi xallı,
Elə Tovuz imiş cənnət misallı.
Burda hər dinənin ləhcəsi ballı,
Amandı, gəlməsin gözə bu yerlər!

Tovuzdanam mən

Yolçu, ayaq saxla, bir Allaha bax,
Nə yaman süzürsən uzaqdan məni?
Canımdı, qanımdı bu su, bu torpaq,
Göyərdir illərdir düz haqdan məni...

Salam ver bu halal əlimə, qardaş,
Söylə, adın gəlsin dilimə qardaş!
Odum-ocağımdır elim, a qardaş, -
Qoruyur istidən, sazaqdan məni.

Götür qələmini, yaz, Elmanam mən,
Oğuz-türk oğluyam, təmiz qanam mən.
Başına döndüyüm Tovuzdanam mən,
Boylansan görərsən Qazaxdan məni.

Olacaq

Belə yaradıbdır dağları Allah,
Altında qızıl da, mis də olacaq;
Zirvəsində qartal, daşında kəklik,
Döşündə günəş də, sis də olacaq.

Bahar doğulacaq qışın içindən,
Bulaq süzüləcək daşın içindən.
Kimin xəbəri var başın içindən,
Yaxşı da olacaq, pis də olacaq.

Ay Elman, ləl yatır yenə sözündə...
Ayrı bir təmənnə yoxdu gözündə;
Qəm yemə, nə vaxtsa bu yer üzündə
İnsanlığ hər şeydən üstə olacaq!

Ay ana

Yol üstəyəm, xeyir-dua ver mənə,
Sözlərindən öpüm gedim, ay ana.
Sən əyilmə, mən əyilim qoy sənə,
Gözlərindən öpüm gedim, ay ana.

Bu ülfətin qalasına daş qoyum,
Donub qalan arzuları çaş qoyum...
Yaxın otur, üz söykəyim, baş qoyum,
Dizlərindən öpüm gedim, ay ana.

Elman balan bir də gələ haçanı -
Bir də gəlib qurban edə bu canı...
Doymasam da, gəzib həyəət-bacanı,
İzlərindən öpüm gedim, ay ana...

Ata yurdum

Ata yurdum, qoy başına dolanım,
Səndən isti bir ocağım olmadı.
Çırağına nur dilədim tanrıdan, -
Bundan əziz umacağım olmadı.

Uzaq oldum, elə bilmə yad oldum,
İçin-için ya boşaldım, ya doldum...
Həsərətindən yana-yana od oldum,
Sevincimdən donacağım olmadı.

Sənsən əzəl ziyarətim, bil, Dədə,
İnciməsin “Qərrib Seyid”, “Aldədə”.
Tale mənə nə vermişdi, aldı da,
Daha özgə alacağım olmadı...

Səni sazdır danışdıran, məni ney,
Bu dediyim nə şikayət, nə giley.
Harda olsam, sənin oldum elə hey,
Yad budağa qonacağım olmadı.

Ürəyimə köz saldıqca göynəyim,
Gözlərimdən betər ağlar eynəyim.
Yaralıyam, gələmmirəm, neynəyim,
Elə bilmə qanacağım olmadı.

Niyə gəldim

Göz dağdır dərə mənə, düz mənə,
Niyə gəldim o dağlardan, bilmirəm.
Deyən yoxdu otüz ildi düz, mənə,
Niyə gəldim o dağlardan, bilmirəm.

Yaxşı saldım yaxşılar yada mən,
Yaman oldum yağya mən, yada mən.
Dağlar mənə yad olmadı, ya da mən...
Niyə gəldim o dağlardan, bilmirəm.

Hər çəməndə min çiçəyin rəngi var,
Hər dərədə yüz qayanın zəngi var.
O dağlarda “Kərəmi” var, “Cəngi” var,
Niyə gəldim o dağlardan, bilmirəm.

Nə faydası, könül, şerin yaza yaz,
Çətin, rəngin gözlərimə yaza yaz.
Şəlaləylə yarışmamış yazhayaz,
Niyə gəldim o dağlardan, bilmirəm.

Bu həsrətdən, Elman, gözün od ağlar,
Ürəyimi o yandırar, o dağlar -
İlhamımın yuvasıydı o dağlar,
Niyə gəldim o dağlardan, bilmirəm.

Bal arısıyam

Arılar min cürə çiçəyə baxar,
Mənsə ağ ölüsü, al arısıyam.
Xallı çiçəklərdən qaçar arılar,
Mənsə ağ çiçəkdə xal arısıyam.

Alov dilimini közdən çəkirəm,
Qəlbə gözəlliyi gözdən çəkirəm.
Ən gözəl ətiri sözdən çəkirəm,
Dəymiş arısıyam, kal arısıyam.

Elmanam, dillənim, gör əhvalımı,
Hayana istəsən çevir valımı...
Ürəyin koğuşu tutmur balımı,
Neyləyim, mən belə bal arısıyam!

Keçmişəm

“Əmi” - deyənlərin çoxalıb sayı,
Cavanlıq deyilən yaşdan keçmişəm.
Axıb durulmuşam bulaqlar kimi,
Qayadan süzülüb, daşdan keçmişəm.

Bu taya o biri taydan adlayıb,
Gəlmişəm, körpüsüz çaydan adlayıb.
Neçə od nəfəsli yaydan adlayıb,
Bir elə şaxtalı qışdan keçmişəm.

Yollarda yorsa da güman adamı,
Min yerə sürüklər yaman adamı...
Ələkdən keçirər zaman adamı,
Mən isə şumlanıb xışdan keçmişəm.

Nə deyim, sağ olsun, sayanlar sayıb,
Nəfsinə qul olmaq mənlük olmayıb.
Halalın şorunu göz üstə qoyub,
Haramın verdiyi aşdan keçmişəm.

Elmanam, qəzalar bitən yolumda,
Ayaqdan keçmişəm ötən yolumda.
Nə vaxt gərək olsa, Vətən yolunda,
Bir də görərsiniz başdan keçmişəm.

Deyirəm

Üzü ağ olmaqdır arzum, amalım,
Allahım, üzümü ağ elə mənim!
Duyğusuz yaşamaq - yaşamaq deyil,
Eşqimi ucaldıb dağ elə mənim!

Amandı, qalмайım boynu bükülü,
Bağrı dəlik-dəlik, köksü sökülü...
Kim dərib qoxlayar saralmış gülü,
Könlümü çiçəkli bağ elə mənim!

Elman binəvatək düşməsin dilə,
Özgə bir istəyim yox innən belə.
Demirəm beşimi döndər on elə,
Deyirəm canımı sağ elə mənim!

Çıxıb
gedəcəyəm
özümdən
daha

Deyən ola

Bir dərdə düşmüşəm, istəmirəm ki,
Dözümdən bir qala qur! - deyən ola.
Barı heç olmasa durub yanımda,
Götür çəkicini, vur! - deyən ola.

Bilmirəm ağımı, nəğməmi deyim,
Qaldıqca gözümdə arzum, diləyim.
Qorxuram, segaha dözə bilməyim,
Zili zil, bəmi bəm “Şur” deyən ola.

Ay Elman, nə deyim istəklərinə,
Qoyma əyilməyə xeyri şərinə...
Başıma çəkilən sığal yerinə,
Yetər oturduğun, dur! - deyən ola.

Ağladır

Hər kəs bu dünyada bir dərd əsiri:
Kimi ah ağladır, aman ağladır;
Kimini aldadır son ümidləri,
Bu zalım, bivəfa zaman ağladır.

Hər yolda gün olur, dumanlıq olur,
Yol da var, kölgətək qaranlıq olur.
Sevincin nəşəsi bir anlıq olur,
Yaman dərd adamı yaman ağladır.

Kim aşmaz bu dağı qalar düzdə ki...
Hanı o dərd əhli - bu Tovuz təkisi?!
Məni bir Habilin dizi üstdəki,
Bir də içimdəki kaman ağladır...

Boşaldı

Boşun dolmağını gözlədim elə,
Nədənsə hər yerdə dolum boşaldı.
Bir yanım əyildi, bir yanım əydi,
Sağıma sevindim, solum boşaldı.

Ya dolayı oldu, ya kəsə oldu -
Hardan keçmədimsə, bər-bəzək oldu.
Keçdiyim cığırlar daş-kəsək oldu,
Xəndəyə çatanda yolum boşaldı.

Elmanam, gəzmədim ağı qarada,
Əridə bilmədim dərdi çarada.
Çaşıb dizlərimə döydüm arada,
Gördüm hiss eləmir, qolum boşaldı...

Sevmir

Gülümün güldanı deyil qucağım,
Heç belə güldanı gülüm də sevmir.
Saralıb yarpağım, quruyub tağım,
Gözüm sevməyəni könlüm də sevmir.

Bozdu sinəmdəki dağların başı,
Bu qoşa bulağın quruyub yaşı.
Sovrulub torpağı, ovulub daşı,
Bu xırman içimi çölüm də sevmir.

İsitmir canımı ta od-ocaq da,
Üşüdüm bu səyüq dəmir qucaqda.
Çoxdan aparmışdı, olsam ayaqda,
Ölümçül olanı Ölüm də sevmir...

Deyəsən

Əyin-başım təzələnmir nə vaxtdır,
Dərdim hər gün təzələnir deyəsən.
Bəlkə məni əzizləmək günahdır,
Elə dərdim əzizlənir deyəsən.

Tapıb məni ta binadan seçdimi...
Çarəsini axtarmağım gecdimi?
Qəm ilməsi barmağıma keçdimi,
Kələf kimi çözlənir deyəsən.

Düşündükcə, ürəyimdən ah çıxır,
Kimə desəm, dodağından “pah” çıxır.
Uşaq kimi gah gizlənir, gah çıxır,
Bu dərd mənə məzələnir deyəsən.

Bir bağ arzuladım

Bir bağ arzuladım, bəsləyim, ellər,
Dönüm hər çiçəyin, gülün başına.
Nə bilim, pərvanə çıraqdan əvvəl,
Gərək dolanaymış tülün başına.

Çapırsan köhləni hər axşam-sabah,
Arzun bir ah olur, qazancın bir ah...
Şahı nökrə eylər istəsə Allah,
Demə, tac qoyarmış qulun başına.

Elmanam, illəri sovurdum göyə,
Qaxılıb qalmışam qəm yeyə-yeyə.
Bəlkə bir işartı saxlayar deyə,
Durub-dolanıram külün başına...

Dünyadan

Mənə verdikləri hər kəsə bəlli,
Heç nə istəmirəm daha dünyadan.
Nə fayda, yapışım lap iki əlli,
Qəmi sevincindən baha dünyadan?!

Suları ləl olub arxımdan axsa,
Kor olsun gözlərim, heyrətlə baxsa.
Qaytarıb alacaq axır, nə vaxtsa...
Nə qaldı sultana, şaha dünyadan?!

Elmanam, enişə yönüm düşəli,
Seçildi illərin dostu, düşməni...
Mən daha neynirəm gülü-gülşəni,
Min dəfə yaxşıdı kaha dünyadan.

Elə bilirdim...

Mən elə bilirdim qalmaram darda,
Biri əskik olmaz telimdən mənim.
İçim hey çırpındı xoş arzularda,
Özgələr yaradı çölümdən mənim.

Öpüb gözlərindən buz bulaqların,
Böyüdüm qoynunda uca dağların.
Qaçdım kölgəsinə boz buludların,
Xəbərilmədi səlimdən mənim...

Xeyir axtarmadım atdığım zərdə,
Bir ovuc su oldum od düşən yerdə.
Bildim öz yerimi xeyirdə, şərdə,
Töhmətim olmadı elimdən mənim.

Bu həyat beləcə, sirli, qaranlıq...
Ən gözəl şeylərin ömrü bir anlıq.
Məzə verə-verə gedən cavanlıq,
Gedirmiş ayımdan, ilimdən mənim.

Ay Elman, bu dünya deyilmiş mələk,
Əzəl qurd olurmuş demə, kəpənək...
Bir zaman nazımla oynayan fələk
Axırda yapışdı belimdən mənim.

Olmadı

Sıxıldım taleyin məngənəsində,
Danışdım, olmadı, susdum, olmadı.
Ədalət axtardım haqqın səsində,
Kimsənin yolunda qəsdim olmadı.

Bir sevda çaxmamış hələ gözümdən,
Hicran yollarını saldı üzümdən...
Bəzən taleyimdən, bəzən özümdən
İncidim, olmadı, küsdüm, olmadı.

Elmanam, elə ki endim yəhərdən,
Duman da, çiskin də gördüm səhərdən.
Halımı soruşan olsa da hərdən,
Kədərdən vəfalı dostum olmadı...

Gözləyir səni

Könül, tükənməyib balı pətəyin,
Şirəsi daraqda gözləyir səni.
Şair tufənginin şeir tətii
Çəkilib, ayaqda gözləyir səni.

Üzümün salxımı üzülüb qalıb,
Narın dənələri düzülüb qalıb,
Sənin də piyalən süzülüb qalıb,
Dostların bulaqda gözləyir səni.

Sınmayıb Elmanın amanı hələ,
Qalıb kam almağa gümanı hələ.
Bəlkə yetişməyib zamanı hələ, -
Səadət uzaqda gözləyir səni...

Dünyanın

(özümə)

Qəm eyləmə, bu həyatın dərsi bu,
Öz içində buynuzu var dünyanın.
Qoşa yatır: avandı bu, tərsi bu,
Neynəyəsən, hər üzü var dünyanın.

Yaxşı anın, yaman günün - yazıdı,
Nə oyundu, nə taleyin nazıdı...
Nə çəkmisən, çəkdiklərin azıdı,
Hələ soyuq payızı var dünyanın.

... Varın olsa əldən gedər etibar,
Daşan selə tab gətirməz hər divar.
Bir canındı, o da gedib, nəyin var,
Barı Elman Tovuzu var dünyanın!

Daha

Qartal baxışlarım ağırdan ağır,
Hədəflər yayınır gözümdən daha.
Dinəndə dilimdən yalvarış yağır,
Qan iyi gəlməyir sözümdən daha.

Hay vermir hayıma göylər mələyi,
Ryhum - səksəkəli dağ kəpənəyi.
Neynirəm bəsləyib mən bu ürəyi,
Köz alan yoxdusa közümdən daha?!

Arzular açmayır puçur içimdə,
Qurduğum qalalar uçur içimdə.
Qalmışam günahın, suçun içində,
Əllərim üzülmür üzümdən daha.

Qəmi saman kimi doğrayan vəldim,
Atımı bu yolda yorub dincəldim...
Yoxsa, iraq olsun, gözəmi gəldim,
Soz açə bilmirəm dözümdən daha.

Elmanam, gurladım, yağa bilmədim,
Əridim, zülməti boğa bilmədim.
Dünyanı özümə yığa bilmədim,
Çıxıb gedəcəyəm özümdən daha...

Öldürməsin

Min qəza, min qədər sıxsın əlimi,
Məni bir ağıldan çaş öldürməsin.
Söndürüb odunu yanan qəlbimin,
Qəhər talan edib, yaş öldürməsin.

Allahın vurduğu sillədən ölüm,
Yıxılıb ən hündür pillədən, ölüm.
Köksümə sıxılan güllədən ölüm,
Arxadan atılan daş öldürməsin.

Elmanam, deməyin qanadsız quşam,
Həmişə hər yerdə bütöv olmuşam.
Əzrail nə bilir yaz doğulmuşam,
Deyin, öldürəndə qış öldürməsin...

Mənə qalsa

(təcnis)

Neyləyim, əlimdən nə gəlir mənim,
Zərxara geyərdi el, mənə qalsa.
Hələ ələnməkdə yaxşım, yamanım,
Yazılar adıma, el, ma nə qalsa...

Nadana nə var ki: bala al çalar,
Turş olar, düşsə də bala alçalar.
Cahilə tay olan, bala, alçalar,
Aqıldən qalacaq, elmə nə qalsa.

Aləm dəyişməsə başdan, ay ağa,
Nə fayda, ləl-gövhər başdana - yağa?!
Söküb bu dünyanı başdan-ayağa,
Təzədən qurardı, Elmana qalsa...

Qorxudur məni

Yolumda enişlər, diklər çox olur,
Çalalar, oyuqlar qorxudur məni.
Əli əsə-əsə salam verənlər -
Özündən duyular qorxudur məni.

İçi də çölü tək soyuqsa daşın,
Bəs necə bulağa süzür göz yaşın?!
Sonu barışıqdır çatılan qaşın,
Gülüşü soyular qorxudur məni.

Ay Elman, nə çoxdu ucuz yalanlar...
Zahirdən bilinməz quduz olanlar.
Vecimə deyil ki xoruzlananlar,
Lal gəzən toyular qorxudur məni.

Görünmür

Mənim əhvalımı soruşma, lələ,
Falçı da ha baxır tasa, görünmür.
Vəzifə nadanı döndərib filə,
Elə yayılıb ki, masa görünmür.

Tülkü həccə gedir, şir yığır nəzir,
Dovşanı gələn il qoyalar vəzir.
Əlli-ayaqlılar çomaqla gəzir,
Çolağın əlində əsa görünmür.

Kişilər əllərdə qalıb qul kimi,
Ərli də, ərsiz də gəzir dul kimi.
Haramlıq göz deşir qızıl pul kimi,
Halallıq tutulub pəsa, görünmür.

Tamah mayasını bağçadan tapır,
Məktəb kündələyib təndirə yapır.
Beləcə, nə varsa keçəllər qapır,
Hələ ki, pay verən kosa görünmür.

İndi özü desin qoy qodaq büzən,
Kimdir bu çirkabda qaz kimi üzən?
Elmana çəllək ver, ay dözüm süzən,
Səbr elə daşıb ki, kasa görünmür...

Bir yandan

Yoluma daş-kəsək atan azıydı,
Sən də, zalım fələk, daşda bir yandan.
Hər dərdi, möhnəti çəkən ürəkdi,
Elə asıb-kəsir baş da bir yandan.

Əlimi atıram, boşdu ələyim,
Mənim olmayanlar deyil gərəyim.
Bilir ki, hardandı duzum-çörəyim, -
Elə ağırlaşır daş da bir yandan.

Elmanam, bağrımı oydu bu yollar,
Fitnəyə, fələmi uydu bu yollar?
Məni yaman yerdə qoydu bu yollar,
Çəkdiyim azıydı, yaş da bir yandan...

Dərdimi

Götür sazi, ağrın alım, ay aşığı,
Heç olmasa simə deyim dərdimi.
Dağlarım var, bir-birinə dolaşığı,
Zilim keçib, bəmə deyim dərdimi.

Gilə-gilə ərimişəm, şönmüşəm,
Arzuların səmasından enmişəm.
Bir qanadsız pərvanəyə dönmüşəm,
Yanmayır ki, şəmə deyim dərdimi.

Nə çarədi, dərdlərimdən yan damır,
Cismim olub dəlik-dəlik, can damır...
Dillənirəm, sözlərimdən qan damır,
Dil də də deyir, demə, deyim dərdimi.

Bağım da yox, bəhərinə göz dəyə,
Boğulsam da, boyun əyməm özgəyə.
Kimim var ki, bir ağıllı söz dəyə,
Ya bir ağılkəmə deyim dərdimi?

Elmana bax, pır dinləmir, ay aşığı,
Göy eşitmir, yer dinləmir, ay aşığı,
Bir dinləyənlər bir dinləmir, ay aşığı,
Bə mən yetim kimə deyim dərdimi?!

Olmadı

Fələk tərəzimi aydı əzəldən,
Sağım olanda da, solum olmadı.
Palıd istəmədim - söykənim deyə,
Barı yapışmağa kolum olmadı.

Nə fitnə anladım, nə quyu qazdım,
Bəs niyə əzablar içində azdım?
Dərdimi yumruqla dizimə yazdım,
Üstünə çəkməyə qolum olmadı.

Elmanam, arzular köçdü içimdən,
Yoxsa qəfəs bilib, uçdu içimdən?
Aləmin yolları keçdi içimdən,
Özümün bir yana yolum olmadı...

Beləmi

Məni köhlənimdən nə erkən saldın,
Verdinmi axır ki güdaza, dünya?!
Ömrümün ən gözəl çağını aldın,
Baxmadın nə qışa, nə yaza, dünya.

Bu necə taledir, bu necə naxış -
Çölümü gün döydü, içimi yağış...
Arzular qəlbimdə çiçək açmamış,
Tuşladın şaxtaya, ayaza, dünya.

Buludlar göyümə kəsildi qənim,
Tutdu yollarımı dumanım, çənim.
Bəs niyə ağıma gəlmədi mənim,
Başıma gələndə bu qəza, dünya?

Eh, nələr istədim mən yana-yana,
Qəlbimi, gözümu gətirdin cana...
Bağlayıb qolumu, atdın “zindana”,
Beləmi yetirdin muraza, dünya?

Elmanı bağışla, ya Qibləgahım!
Bəlkə də, göylərə yetməyir ahım...
Nə suçum bəllidir, nə də günahım,
Nədən “ömrürlük”dü bu cəza, dünya?...

Gəlməz

Nə çoxdu dünyada dərddə mübtəla,
Deyərəm, kiminsə xoşuna gəlməz.
Kimdir o, günahı olmayan, desin!
Vallah, dərd adama boşuna gəlməz.

Kimin ki, boynunda yatar günahlar,
Qoynuna qor dolar axşam-sabahlar.
Köksünü dindirər amanlar, ahlar,
Səbəbsiz əl üzün tuşuna gəlməz.

Elman, dərd adamı yaxalayanda
Min cürə qorxular oyanar canda.
Bəs niyə insanın, dərdsiz olanda,
Bircə yol şükr etmək hüşuna gəlməz?

Enməyi də var

Uyma istisinə yanan ocağın,
Hər odun bir külə dönməyi də var.
Şöləsi üzünə düşən çırağın,
Piltəsi bitəndə sönməyi də var.

Əzəl nələr olur arzun, amalın...
Zaman dəyişdikcə dəyişir halın.
Ay ilə yarışa çıxan camalın
Saralmış yarpağa çönməyi də var.

Hələ nə görmüsən, nə çəkib başın,
Hələ qabaqdadır sərt üzü qışın...
Göylərdə həvəslə şığıyan quşun
Qayıdıb yerlərə enməyi də var.

Çökər yavaş-yavaş ömür sarayın,
Özündən uzağa getməz harayın.
Yağışlı günlərdə kükrəyən çayın
Sızqa bulaq kimi dinməyi də var.

Ay Elman, kim bilər zaman biləni,
Çəkib yoxuşlara, yorma köhləni.
Unutma, həyatın axırda səni
Sınıq araba tək minməyi də var...

Binəva dünya

Nə Adəm olaydı, nə Həvvə, dünya,
Bəşər övladıdır “oxudan” səni...
Nə günə qalmısan, binəva dünya,
Top-tüfəng oyadır yuxudan səni.

Düşmüşən əlinə böhtanın, şərin,
İnsafın, mürvətin quyusu dərin.
Özün öz əlinlə böyütdüklərin
Vurmasa yaxşıdır arxadan səni!

Tanrı işığından qaçdıqca bəndə,
Göyərmir torpağa atdığı dən də.
Elmanam, bilirəm, sən deməsən də,
İnsan olmağımı qorxudan səni.

Qoymur

“Fələk namərdləri sağ əlli tutur”,
Mərdin ayağını sola da qoymur.
Hahaqqın meydanı böyüyür hər gün,
Haqqı, yeridiyi yola da qoymur.

Göylər buludları boynundan asıb,
Yerlər dəryaları altına basıb.
Hər yerdən əl üzən biçarə kasıb...
Qanrılıb baxmağa pula da qoymur.

Ay Elman, nə qoyub, nə axtarırsan,
Bu qədər də avam olarmı insan...
Bağı budaq-budaq gəzir sağsağan,
Qırqovul girməyə kola da qoymur.

Həyat

Bir sirli boxçadı, düşüb dillərə,
“Bəlkə”di, “yoxsa”dı, “hələ”di həyat.
Gözünü açmamış, qara tellərə
Dağların qarını ələdi həyat...

Çox şahmar ilanı alıb qoynuna,
Mənəm! - deyənləri salıb oynuna.
Kimini uşaqtək alıb boynuna,
Kiminin boynunda şələdi həyat.

Zirvəsi qarlı qış, dərəsi yazdı,
Heyif ki, bu dağı aşanlar azdı.
Onuna işvədi, yüzünə nazdı,
Mininə ağıdı, nalədi həyat.

Əzəli olsa da min arzu, həvəs,
Sonu bir ovuc su, bir udum nəfəs.
Kimə gen dünyadı, kimə dar qəfəs,
Kimə də tilovdu, tələdi həyat.

Ay Elman, gileyə çox salma meyl,
Dolandır başını, dolanma veyil.
Hər yoldan ötənə baş əyən deyil,
Belədi, belədi, belədi həyat!

İçində

Dönməsin neyləsin bu dünya belə,
Dənələr dəyişib narın içində.
Acı nə, şirin nə - ayırmaq olmur,
Nə desən tapılır barın içində.

Dinəndə od olur, dinməyəndə ah,
Savab doğulmamış doğulur günah.
Nə günə salıbsa insanı tamah,
Az qalır od gəzə qarın içində.

Ay Elman, olmaya quyu qazanlar,
Namərdin suçunu mərdə yazanlar!
Tələsmə, gün gələr, yolun azanlar
Çəkər cəzasını qırın içində...

Dünya

Yenə dara çəkib xəyallar məni,
Əl üzə yapışib, üz ələ, dünya.
Qalmısan böhtanın, şərin içində,
Əl verə bilmirsən düz ələ, dünya.

Qəlbinin atəşi, qoru yoxdusa,
Niyə bir kürsüdə soru yoxdu sa?
Daha xəlbirinin toru yoxdusa,
Gedən gedəcəkdİ, yüz ələ, dünya?!

Qaytar heç olmasa haqqa özünü,
Kara qulağını, kora gözünü.
Sən də çox üflürmə külün üzünü,
Ay Elman, gözləmə düzələ dünya.

Qərənfil

Düşəndə yadıma o illər mənim,
Əzəl sən gəlirsən önə, qərənfil.
Öpüb oxşayanda bir gözəl səni,
Paxıllıq edərdim sənə, qərənfil.

Heç demə, fələyin hər işi varmış,
Qaydasız oyunu - döyüşü varmış.
Alqışın altında qarğışı varmış,
Nə deyim dövrana, günə, qərənfil.

Necə bəyənməyim düz ilqarını,
Gəlib bəzəyirsən el məzarını.
Kimi qardaşını, kimi yarını...
Sən görüş gülüsən yenə, qərənfil.

Salam de

Deyirlər ki, o dağlara gedirsən,
Ağrın alım, o dağlara salam de!
Yaxında dur, uzaqlara əl eylə,
Göz oxşayan oyaqlara salam de!

Baş endirib salam alan başlara,
Bir ümid ver bulud çatlı qaşlara.
Sığal çəkib qayalara, daşlara,
Qoynundakı bulaqlara salam de!

Salam söylə yaxın-uzaq köylərə,
Ülfətindən doymadığım öylərə.
Qoy tüstüsü xəbər olsun göylərə,
Od aldığım ocaqlara salam de!

Nə zmandır gələmmirəm, üz qara,
Ayrı söz de analara, qızlara...
Qocaları kövrəltməyən söz ara,
Dəliqanlı qoçaqlara salam de!

Elman Tovuz elə düşüb oyuna,
Yetə bilmir bir kimsənin hayına.
El-obanın məclisinə, toyuna
Gəlib-gedən qonaqlara salam de!

*Hara
qaçsaq,
özümüzdən
qaçmayaq*

Dədə Şəmşirə

Oxudum şerini, ay Dədə Şəmşir,
Bildim inci nədi, dürr nədi, bildim.
Gəzib xəyalımda dağları bir-bir,
Bildim Mina nədi, Tur nədi, bildim.

Gah heyvət içində durub-dayandım,
Gah üzdü söz məni, alışıb-yandım.
Gah susdum lal kimi, gah çalxalandım,
Bildim Araz nədi, Kür nədi, bildim.

Elmanam, seyr etdim sənət dağını,
Bir ömür yetərmi gəzəm bağını...
Ziyarət eylədim söz bulağını,
Bildim Ocaq nədi, Pir nədi, bildim.

Dağlar

Növbəmi çəkirik bu ayrılığa,
Gah sən havalısan, gah mən, a dağlar.
Nə sənin dumandan ayılır başın,
Nə də aman verir ah mənə, dağlar.

Ümid gətirsə də hər doğan səhər,
Gözdən yaş azalmır, boğazdan qəhər.
Gəl verib əl-ələ, dözək birtəhər, -
Salaq özümüzü səhmana, dağlar.

Elmanam, fikirdən başa iz düşüb...
Qaya inildəyib, daşa iz düşüb...
Hayana baxıram, qoşa iz düşüb, -
Hayıf Sücaətə, Bəhmənə, dağlar!!

Bu gün

Məmməd İsmayıl

Bir şair elinə döndü dədilər,
Hicranın alovu söndü dədilər.
Bir evin çırağı yandı dədilər,
Bir evin dirəyi sevindi bu gün.

Saydı ağacdələnin döyən günləri...
Baxdı arxasınca ötən günlərin...
Açıldı qapısı xatirələrin, -
Bir ömür sarayı sevindi bu gün.

Qara köynəyini soyundu saz da,
Ağ günün eşqinə düşdü avaz da.
“Hələ yaşamağa dəyər bir az da” –
Bir şair ürəyi sevindi bu gün.

...Qəribə taleyi varmış hər günün,
İlləri yenərmiş hökmü bir günün.
Dünyaya səpilmiş şair ömrünün
Hər günü, hər ayı sevindi bu gün.

İlahi, çəkirmiş nə cür gün şair:
Ya əsir olurmuş, ya sürgün şair.
Döndü ocağına "didərgin şair",
Bir “Ana harayı” sevindi bu gün...

Eləmi

Vaqif Hicrana

Yenə fikrin külüngünü saplayıb,
Ha qazırsan, daşa çıxır, eləmi?!
Sevincinin qazanı boş, min hayıf,
Qəm qaşığıda qoşa çıxır, eləmi?!

Oğruya bax, ovcundakı püstədir,
Doğru hələ dünənkinin üstədir...
Haqq-ədalət yad əllərdə xəstədir, -
Çabaları boşa çıxır, eləmi?!

Elman Tovuz çox yazıbdı bu haqda,
Dönən dönüb: nə həqiqət, nə saxta...
İnsan olan ayaqlanır ayaqda,
Nadan olan başa çıxır, eləmi?!

Olur

Varaqpla tarixi o yandan bəri...
Milyonda birindən hökmran olur.
Hər aşiq olmayır dillər əzbəri,
Demə hər doğulan qəhraman olur.

Gəzib bu dünyanı, özünü yorma,
Tutda tut yetişər, xurmada xurma.
Koroğlu olmaz ki hər bıqıburma,
Nə də hər Fərhaddan dağ yaran olur.

Ay Elman, başını qaldır səmaya,
Gör necə boylanır ulduzlar aya...
Bu qədər aşıqlar gəlir dünyaya,
Nə Əkbər yetişir, nə İmran olur.

Yurdumun

Aşıq Əli Quliyevə

Yerdə sazı bəlli, göydə avazı,
Allahım hər şeyi yazan yurdumun.
Eşqin qüdrətindən nurlanıb həyat,
Haqqa nəvasıdır azan yurdumun.

Yamacda gülü bol, zirvədə qarı,
Yazda da, qışda da bal tutar barı.
Necə doğulmasın söz adamları,
Hər daşı bir çeşmə sızan yurdumun?!

Ay Elman, dünyaya, Tanrı gülü tək,
Aşıqlər seçilib gələrlər tək-tək...
Nə yaxşı, meydanda aşiq Əlitək
Ürfan-ozanı var Ozan yurdumun!

Aşıq Cahangir Gədəbəyliyə

Bu hansı havaydı – aldı canımı,
Alanlar azıydı, al a Cahangir...
Yandıra bilmərəm mən imanımı,
Gözəldi vurduğun xal, a Cahangir.

Zarafat gəlməsin sənə gileyim,
Qaraldı nəfəsim, kəsildi heyim...
Elə oxuyursan, vallah, nə deyim,
Elə bil süzülür bal, a Cahangir.

Bəzəksiz-düzəksiz quru sazınla,
Don vuran duyğular coşdu yazınla.
Harayla elləri xoş avazınla,
Qoy qalan olmasın kal, a Cahangir.

Çaldığın havanı, qoşduğun sözü
Dinləyən ocağın sönərmi közü?!
Könüldən korun da açılar gözü,
Dil açar, dillənər lal, a Cahangir.

Elmanın deməyə sözü yox, qağa,
“Bələdçi nə gərək görünən dağa”.
Qoy mən olanları yazım varağa,
Sən də asta-asta çal, a Cahangir.

Qaçmayaq

Hara getsə, bu yurd-yuva bizimdir,
Dağımızdan, düzümüzdən qaçmayaq.
Nəsimilər vətənidir - bu vətən,
Soyulsaq da, sözümüzdən qaçmayaq.

Soran kimdi - kimin kimə qəsti nə?
Yanmış odda alov nədi, tüstü nə...
Dik yeriyək yağılarn üstünə,
Nişan alsa gözümüzdən, qaçmayaq.

Hər birimiz bir vicdana dam olaq,
Qara gələn qaranlığa şam olaq...
Harda olsaq, bütov olaq - tam olaq,
Hara qaçsaq, özümüzdən qaçmayaq.

Bu kəndin

Gedib, dədə, gedib daha gördüyün,
Qara zurna, sənsiz keçir toy-düyün.
Qocaları qocaldıbdı ömür-gün,
Cavanları yuxuludu bu kəndin.

Hanı atlar, at oynadan igidlər...
Gedib daha o, sən görən igid, nər.
Qapılardan asılıbdır kilidlər, -
Vahimələr qıfılıdı bu kəndin...

Qaranlıqlar təsəlliyyə yas tutub,
Ümidlər də məftil kimi pas atıb.
İşıqları necə yansın bəs, atam,
Dirəkləri yıxılıdı bu kəndin.

Duman gəlib, çən aldımı yalları,
Çarpaz olar anaların qolları...
Gözəlləri dustaq edən yolları
Hələ həsrət qoxuludu bu kəndin.

Heç bilmirəm necə düşdük bəndə biz,
El dağılır, dayanmışıq gəndə biz.
Ağrın alım, gəl qayıdaq kəndə biz, -
Gələcəyi qorxuludu bu kəndin...

Şair ibrahim ilyaslıya

(yarıçıddı-yarızarafat)

Axı söz vermişdin, hanı kitabım,
Yayımmı aləmə bu “dərdi”, şair?
Daha gözləməyə qalmayıb tabım,
Yollasan, söhbət də bitərdi, şair.

Gizlətmə, varsa de bir çətinliyin,
Başını qataydı təki şənliyin!
Ya... ataq daşını bu tənbəlliyin, -
Dostun özündən də betərdi, şair.

Elmana bir söz de, yoxmu çarası?
Axı uzaq yoldu bunun harası:
Elə Sumqayıtla Bakı arası -
Qazaxdan Tovuz qədərdir, şair!

Olmasın

Şairə Afaq Şıxlı
və onun şəxsində bütün Qazaxlı dostlara

Qəm yemə, yolları qar alsə belə,
Təki ürəklərdə sazaq olmasın!
Yarışsın əl əldən məhəbbət ilə,
Kim istər könül xoş, üz ağ olmasın?!

Həmişə hər yerdə toy-nişan olsun,
Olsa da, qoy hicran pərişan olsun.
Yadlar yaxın olub yovuşan olsun,
Yaxınlıq yadlaşıb uzaq olmasın!

Saz olaq, söz olaq yurdun əlində,
Nə var bir olmağa mərdin əlində!
Təklənib qalmayaq dərdin əlində,
Amandır, könüllər yazıq olmasın!

Bu həyat nə qədər baş-ayaq olar,
Bir adı hər yerdə daşımaq olar:
Uzaq qürbətdə də yaşamaq olar,
Yetər ki, arzular yasaq olmasın.

Səninlə mənimdir bu el, bu vətən,
Güldürək dostları, gülməsin düşmən.
Elmanam, neynirəm o məclisi mən -
Orda Tovuz olsun, Qazax olmasın?!

Adam var

Adam var, yarası yaman kimidir,
Nə qaşıya bilir, nə silə bilir.
Adam var, yarısı duman kimidi,
Nə danışa bilir, nə gülə bilir.

Adam var, qalıbdır əli dizində...
Adam var, adamlıq yoxdu üzündə.
Adam var, boğulur qəm dənizində,
Nə daşıya bilir, nə bölə bilir.

Ay Elman, nə var ki çəkdiyin günə,
Şükür Yaradanın böyüklüyünə!
Adam var, büsbütün düşüb dünyənə,
Nə yaşaya bilir, nə ölə bilir...

Dağların

İnsan oğlu, qollarını geniş aç,
Doyunca al havasını dağların.
Bu dünyanın həblərindən yox əlac,
Məlhəm eylə davasını dağların.

Aramla keç bərələri, bəndləri,
Gözdən keçir qartal uçan sədləri.
Gör yad elin şəhərləri, kəndləri
Verərmi bir qayasını dağların!

İməklə çıx göy tərənin belinə,
Səhər mehi sığal çəksin telinə.
Könül bağla çəməninə, çölünə,
Gözünlə gör səfasını dağların.

Necə keçir asta-asta gör bulud,
At dərđini, azarını – bir unut.
Ovucunu buz bulağa qədəh tut,
Öz evin bil kahasını dağların.

Yaxınlara, uzaqlara əl eylə,
Yoldan ötən yolçulara gəl! – eylə.
Arada bir Elmana da “tel” eylə,
Birgə görək səfasını dağların.

Deyə

Bəzən yan keçirəm mən bilərəkdən,
Bir xain halımı sormasın deyə.
Nə qədər ağrılar keçir ürəkdən,
Dözürəm, qəddimi qırmasın deyə.

Quru xəyalımdır göylərdə süzən,
Cismimdir yerlərdə dolaşib-gəzən.
Qayıdıb enirəm yolumu bəzən,
Yoxuşlar gözümə durmasın deyə.

Elmanam, hər sözü hədə bilmirəm,
Hər öyüd verəni Dədə bilmirəm.
Yağının üstünə gedə bilmirəm,
Yaxınım arxadan vurmasın deyə.

Var imiş

Əzəldən çaşdırıb bu həyat bizi,
Hara olanadək hara var imiş...
Dərmanın içində bəlanın özü,
Bəlanın içində çara var imiş...

Sükutda var imiş səsə dediyin,
Boyu içindəymiş bəstə dediyin...
Demə, sağlam imiş xəstə dediyin,
Sağlamın içində yara var imiş...

Ay Elman, sol imiş soldan o yan da,
Dağ imiş uzanan dağdan o yanda.
Hələ ağ var imiş ağdan o yanda,
Qaradan bu yanda qara var imiş...

Ağrımaz

Axar karvan-karvan insan selləri,
Hardan biləsən ki, yollar ağrımaz?
Yalandır, bir quşun yuvası uçsa,
Desələr, ağaclar, kollar ağrımaz.

Çəkər həsrətini göylər də yerin,
Bulaqlar - göz yaşı göy dərələrin.
Kim deyir, eşqidən divanələrin
Səsinə səs verən çöllər ağrımaz?!

Ay Elman, fikirdən ağartdın başı,
Ruhun qüdrətini anlamaz naşı.
Nədəndir, dost dostu, qardaş qardaşı
Göylərə qaldırır, qollar ağrımaz?!

Qonaq kimisən

Elə ki, kövrəlib çat-çat olursan -
Yarpağı saralmış budaq kimisən.
Özün öz halına lap mat olursan,
Sözünü don vurmuş dodaq kimi sən.

Beləmi yaratmış əzəl Yaradan,
Zamanın əlində mum olur adam...
Bu dağdan o dağa çatmırsa sədan,
Nəğməsi tükənmiş bulaq kimisən.

Ay Elman, elə ki, zirvədən endin,
Azırsan yolunda bərənin, bəndin.
Dünən bu dünyanın yiyəsi səndin,
Bu gün bu dünyaya qonaq kimisən...

Yarımçıq

Gah əyri oluruq, gah düz oluruq,
Əyri də yarımçıq, düz də yarımçıq.
Gah şəkər oluruq, gah duz oluruq,
Şəkər də yarımçıq, duz da yarımçıq.

Nəşə cinayətdir... mey verir tənək!
Sənin qurd bildiyin doğur kəpənək.
Tale açan kartı yandırır fələk,
Tanrının vedyi yüz də yarımçıq.

Ay Elman, ya boşla, ya min kəhəri,
Yerində sayanın olmaz səhəri...
Dağ uçub-tökülsə, qaçarsan geri,
Dəhşətdi, qalasan düzdə yarımçıq.

Yolumu göstər

Soldur çiçəyimi, qəsd eylə mənə,
Gülü nağıllıdan qaçım, ilahi!
Diri qızlıları dost eylə mənə,
Ölü oğulludan qaçım, ilahi!

Haqqın qəfəsində quş eylə məni,
Nahaqqa atmağa daş eylə məni.
Acı həqiqətə tuş eylə məni,
Dili noğulludan qaçım, ilahi!

Varamsa, var olan olumu göstər,
Yoxamsa, yox olan ölümü göstər.
Ağıllı dəliyəm, yolumu göstər,
Dəli ağıllıdan qaçım, ilahi!

Ölü-dirilər

Bu torpaq min ildi döyüş altında...
Qurusu üstədir... höyüş altında...
Bir yağlı-yavanlı söyüş altında
Hər gün görüşürlər ölü-dirilər...

Bir cəsəd ağzına tıxılan - canın!
Sürünən - vücudun, yaxılan - canın.
Qayğılar içində sıxılan canın
Ahından az qala ölü dirilər...

Hələ bu gədişlə hədəfə çoxdu...
Min yatar ayğırdan bir dəvə çoxdu.
Hayana çəvirsən, min dəfə çoxdu
Diri ölülərdən ölü dirilər...

Nə bilim

Göy üzündən bir daş gəldi üstümə,
Yaxşı atdı, yaman atdı, nə bilim.
Deyirlər ki, daş saxlamaz göy üzü,
Qaytarıb ah-aman atdı, nə bilim.

Bələd varımı boxçasına fələyin,
Can sıxılar, açılmasa bələyin...
Düün düşən ilməsini ələyin,
Bəlkə elə, zaman atdı, nə bilim.

Elman, dəymə bu dünyanın keyfinə,
Bacar, oyna zurnasına, dəfinə.
Hərə bir cür çəkib səni nəfinə, -
Ömür necə amanatdı, nə bilim...

*Birimiz
gun olaq,
birimiz yağış*

Könlümün

“Dindirmə, ağlayar ağladar səni,
Dərdi çoxalıbdı dəli könlümün.”
Sücaət

Ay Sücaət, məndən betər ağlayır,
Qırılıb nə vaxtdı teli könlümün.
Döyüb budağını vəfasız zaman,
Açmamış çiçəyi, gülü könlümün.

Mən necə söz açım dərdə çaradan,
Sədaqət, etibar çıxıb aradan.
Yerdə bəndə uzaq, göydə yaradan,
Yetişmir bir yana əli könlümün.

Elman bu acıdan yanıb, yanası...
Hicranın əlindən getmir hənası.
Çırpına-çırpına qalıb sonası, -
Quruyub dəryası, gölü könlümün.

Yaddaşımda

Baxma ki, gözümə görünməyirsən,
Salmısan silnməz iz yaddaşımda.
Özümə bu qədər yaxın deyilkən,
Qurmusan taxtını düz yaddaşımda.

Axşamım belədir, səhərim belə...
Qalmır heç yadımda naharım belə.
Mənim, qışa dönüb baharım belə,
Sənsə gül açmısan buz yaddaşımda.

De, mənmi dəliyəm, dəlimisən sən,
Taleyin sehirlə əlimisən sən...
Ya məni sağaldan zəlimisən sən, -
Yapışb qalmısan, qız, yaddaşımda?!

Ətrin

Heyif ki, sonadək çəkə bilmədim,
O, məni özümdən alan ətrini...
Çəkib ciyərimə əkə bilmədim,
Ruhumu, canımı çalan ətrini.

Ağlım ürəyimin əlini sıxdı,
Anladım, könlümün gözü açıqdı!
Açıq pəncərələr yarışa çıxdı -
Böldülər otağa dolan ətrini.

Elmanam, nə danım, çaşıb da qaldım,
Yaxşı ki, nəşəsi hüşumda qaldı!
Bir azı üstümdə-başımda qaldı,
Haraya apardın qalan ətrini?

Qız yağışı

Bu şəhər gözəmi gəlib, ay Allah,
Yenə tutulubmu göz yağışına.
Sevgisi səngiyib-solub, ay Allah,
Sevinci bənzəmir yaz yağışına.

Yenə gecikibdi bu yaz deyəsən,
Döyür çiçəkləri ayaz deyəsən...
Ərənlər seyrəlib bir az deyəsən,
Gözəllər tutulmur söz yağışına.

Ay Elman, sözündən elə sirr yağır,
Harda ki vüsəl var, ora nur yağır.
Oğlan dolu kimi arabir yağır,
Bu şəhər bələnib qız yağışına...

Axır ki

Yığdı yoldan-izdən baxışlarımı,
Gələcəm! - deyənim gəldi axır ki.
Yanaqdan süzülən göz yaşlarımı
Titrək əlləriylə sildi axır ki.

Dayanıb üz-üzə, baxdıq göz-gözə,
Dilimiz dönmədi bir kəlmə sözə...
Soluxan dodağa, saralan üzə
Baxdı... nə çəkmişəm, bildi axır ki.

...Heç ürək görməsin nə dərd, nə qada,
Yamandır həsrətdən alışmaq oda.
Yaxşı ki, Elman da bu gen dünyada
Bir dəfə sevinib-güldü axır ki.

Olaydın mənim

Hərə bir ağaca salıb meylini,
Bəhər-bar ağacım olaydın mənim.
Zərnigar Valehin, Gülgəz Abbasın...
Sən də yar ağacım olaydın mənim.

Qar-boran alsa da hey sağı, solu,
Fələk əyməyəydi açdığım yolu...
Hər qolu-budağı sevgilə dolu,
Dövlət-var ağacım olaydın mənim.

Elmanam, çin olmur hər düşündüyün,
Yamandır taleyin vurduğu düyün.
Bu eşqin yolunda asılısam bir gün,
Özün dar ağacım olaydın mənim...

Bir də

Sevgilim, deyirəm, nə olaydı, kaş,
Ağlımız-gözümüz çaşaydı bir də.
O, mənə naz satan pərişan saçlar
Tökülüb üzündən aşaydı bir də.

Bu həyat nə qədər gözəl olsa da,
Onu da sevgidir gətirən dada.
Arada yüngülcə cəzalansa da,
Əllərim həddini aşaydı bir də...

Gün doğub könlümün istəklərinə,
Yenə qayıdaydı o günlər, yenə!
Elman da götürüb söz dəftərinə
Bir sevgi nəğməsi qoşaydı bir də.

Sənin olsun

Gəlsənə, birlikdə gözək dünyanı -
Gecəsi mən olum, Ay sənin olsun.
Girib sularına üzək dünyanın,
Gölünə mən düşüm, çay sənin olsun.

Yaşadaq bir sirli sevda özümüz,
Eybi yox, qalsaq da qovda özümüz.
Ovçu da özümüz, ov da özümüz,
Ox mənə tuşlansın, yay sənin olsun.

Gülsə üzümüzə yazın, bəsimdir,
Çox şey istəmirəm, azın bəsimdir.
Məni məndən alan nazın bəsimdir,
Deyəsən, tapmışam, ay sənin... olsun!

Kəsməsin hicranın sazağı bizi,
Yandırсын eşqimiz uzağı, bizi...
Dünyanın ən əziz qonağı bizik,
Meyi mən götürüm, pay sənin olsun.

Elmana “yox” desən, günah eşqinə,
Bir də gətirmərəm pənah eşqinə.
Heç nə istəmirəm, Allah eşqinə,
Gəl al bu canı da, qoy sənin olsun!

Niyə boylanıram

Şüşəsi kövrəkdi pəncərnizin,
Neyləyim, əl atıb döyə bilmirəm.
Dəyib binalara yayılar səsim,
Sözümü ucadan deyə bilmirəm.

Gəlib-qayıdıram əlləri dizdə,
Bir eyham oxunur hər ötən üzdə.
Bu dağlı-düyükünlü taleyimizdə
Tanrının əli var, söyə bilmirəm.

Donub gözümdəcə ürəyimdəki:
“Rəncərə ağzına çıxaydı təki!”
Ağlım boylanmağa çatır hələ ki,
Niyə boylanıran, niyə? - bilmirəm...

Olmasa

Könül, o məclisin olmaz nəşəsi,
İnləyən kamanı, tarı olmasa.
Alması, heyvası qoy inciməsin,
O bağa bağ deməm, narı olmasa.

Qurbağa “qur” salar sonasız gölə,
Bülbülsüz gülşəni demirəm hələ.
Hər daşı qızıldan olsa da belə,
Dağ kasıb görünər, qarı olmasa.

Elmanam, eşq ilə yanmayan ocaq
Susuz dəyirmandır, tüstüsüz baca.
İstər cavan olsun, istərsə qoca,
Yoxsuldu, yetimdi, yarı olmasa...

Dedim, dedi

Dedim: - Yanan qəlbə naxış nə fayda?

Dedi: - Gileylənmə, qəbahət olar.

Dedim: - Mən burdayam, ağlım o tayda,

Dedi: - Həsərdə də məhəbbət olar.

Dedim: - Bir görüşək, gülsün qəlbimiz,

Dedi: - Utanıram, görər kölgəmiz...

Dedim: - Bəs uzaqdan əl eləsək biz?

Dedi: - Kənd yeridi, söz-söhbət olar.

Dedim: - Nədir axı bu bənd, bu bərə?

Dedi: - Dar görünür mənə dağ-dərə.

Dedim: - Gəl Elmana, köçək şəhərə,

Dedi: - Yaman dedin, qiyamət olar!

Ay gözəl

Bəhanə gəzirdim dəli olmağa,
Axır ki, qarşıma çıxdın, ay gözəl.
Fələk ha çalışdı, yixə bilmədi,
Sən elə asanca yıxdın, ay gözəl...

Nə dönüb bir selə, yolumu kəsdin,
Nə qara yel olub üstümdən əsdin.
Vaxtım olmayanda mənə tələsdin,
Gəlmədin, olanda vaxtın, ay gözəl.

Elmanam, olsam da adlar içində,
Qərribəm doğmalar, yadlar içində.
Atsalar donardım odlar içində,
Sənsə soyuğunla yaxdın, ay gözəl..

Sözüm yox daha

Mənim gözəllərə sözüm yox daha,
Kimsə yetirmədi vüsala məni.
Sizi and verirəm o bir Allaha,
Tutmayın sorğuya, suala məni.

Həyat - nərd oyunu, gücü zərində,
Şəşinin, yekinin sirri dərində...
Tükənib şərbəti qədəhlərin də,
Bezdirib qəm dolu piyala məni.

Mən düşdüm izinə arzularımın,
Dərildi kalı da bağda barımın.
Bir "Yetim segah"ı könül tarımın,
Baxsanız, gətirib nə hala məni...

Daha nə yoxda var, nə varda yoxam,
Bəs niyə hələ də əldədir yaxam?
Gündüzlər xəyalım, gecələr yuxum
Ya sağa sürüklər, ya sola məni...

Elmanam, baxmayın saçı qaram mən,
Təpədən-dırnağa odam, qoram mən.
Sevgi nəşədirsə, nəşəxoram mən,
Çəkin harda gəldi misala məni.

Aramızda

Yaxın gəl, hicranın alağ canını,
Bir aləm yaradaq öz aramızda.
Dolanaq bir eşqin kəhkəşanını,
Düşsün yanaqlara köz aramızda.

Nə sən Züleyxa ol qəsd eylə cana,
Nə mən Yusif olub, düşüm zindana.
Gəl dedi-qodunu ataq bir yana,
Görüm neyləyəcək söz aramızda?!

Elmana bəs eylər bir isti baxış,
Mehir olan yerdə nə boran, nə qış!
Birimiz gün olaq, birimiz yağış,
Qoy açsın çiçəklər göz aramızda.

Səndən ötəri

Gülüm, at oynadır bu hicran yenə,
Yollar qəribsəyib çəndən ötəri.
Vüsal bulud olub göyün üzündə,
Günəş də boylanır gəndən, ötəri...

Həyat bir oyundu, yoxdu bir udan,
Nəmli eynəyimi əhdı qurudan...
Yaşaya bilmirəm bir udum sudan,
Bir də ki, bir ovuc dəndən ötəri.

Məskənim lal divar, yollarım bağlı,
Xəyallar qonağım - aranlı, dağlı.
Dağılsın bu dünya: qaralı, ağılı, -
Neynim, deyəmmirəm səndən ötəri.

Keçməyə gücüm yox bərəni, bəndi,
Arzular içimdə pərən-pərəndi...
Bilmirəm, mən kimə gərəyəm indi,
Kimdir o darıxan məndən ötəri?

Elmana yar olub bu ah, bu aman,
Nolaydı, geriyə dönəydi zaman!
Mən bütün ömrümü verərdim, inan,
Görüşə gəldiyin gündən ötəri.

Sən gəlməsən

Payız gələr, yağar yağış, qopar yel,
Yanar ürək, yaşarar göz, susar dil.
Sən gələrsən, günəş doğar elə bil,
Sən gəlməsən yollarıma çən düşər.

Lal nəğmənin zili nədi, bəmi nə,
Sevən qəlbin ahı nədi, qəmi nə...
Sən gələrsən, qılınc çallam qəminə,
Sən gəlməsən saçlarıma dən düşər.

İki közlə iki ocaq qalanar,
İki gözdə iki həsrət bulanar...
Sən gələrsən, iki könül calanar,
Sən gəlməsən vüsal bizdən gen düşər.

Olaydın

Göyümdə günəşim ola bilmədin,
Yerimdə dumanım, çənim olaydın.
Gül olub yaxamda qala bilmədin,
Düşüb saçlarımda dənim olaydın.

Dilində gəzərdi bir zaman adım,
Qibtə eyləyərdi yaxınım, yadım.
İsti nəfəsinə qızınammadım,
Buz olub, canıma qənim olaydın.

Elmanam, sayıram günləri hədər,
Özümdən gileyli, səndən bixəbər.
Hər gecə yuxuma gələn bəxtəvər,
Allahın altında mənim olaydın!

Yerdi bu

Yüyürəndə yorulmaq nə, bilmədim,
Düşünəndə, yorulduğum yerdi bu.
Gələcəyin tufanından xəbərsiz,
Aram-aram qurulduğum yerdi bu.

Enişini, yoxuşunu getdiyim,
Çiskinində, dumanında itdiyim,
Qaya kimi bərkidiyim, bitdiyim,
Bulaq kimi durulduğum yerdi bu.

Dayan, Elman, enmə belə - dərinə,
Çoxu gedib bu dəryanın sərinə...
Bir zamanlar gözəllərin birinə,
Nə gizlədim, vurulduğum yerdi bu.

Olmaz

Bir kəsin qəlbində varsa işığı,
O kəsin gözləri kor olmaz, olmaz.
Yüz atəşi ola, yüz yaraşığı,
Hər odu eşməklə qor olmaz, olmaz.

Dərin dərələrin “qaya” zəngi var,
Axan çayların da öz ahəngi var.
Söz sözü tutanda “söz çələngi” var,
Bir yerdə deməklə xor olmaz, olmaz.

Ay Elman, hər şeyə can atmaz ürək,
Bülbül gül axtarar, arılar çiçək.
Məhəbbət dediyin könüldən gərək,
Sevgidə, ülfətdə zor olmaz, olmaz.

Verməyək

Gəl durub qəstinə, göz görə-görə
Şirin canımıza qada verməyək.
Bu qönçə arzunu döndərib buza,
Vaxtsiz ömrümüzü oda verməyək.

Bülbül də sığmayır bax, qəfəsinə,
Can atır bir isti gül nəfəsinə.
Hər zər-zibalının girib bəhsinə,
Sevgini şöhrətə, ada verməyək.

Sən mənə çiçək ol, mən sənə arı,
Yaxın ol, güldürək gül dodaqları.
Elmanın sabaha yox etibarı, -
Gəl belə fürsəti bada verməyək.

Qaralar gözəlinə

(təcnis)

Qarşında baş əyir yaşıl budaqlar,
De, harda bəsləyib Qaralar səni?
İstili-soyuqlu olur bu dağlar,
Gözlə, gün aldadar, qar alar səni.

Güllərdən kəməri vurub belə sən,
Tək-tənha dolanma durub belə sən.
Bir Allah bəndəsi görüb beləsən,
Uzaqdan-uzağa qaralar səni...

Əgər tuş olmasa bir gözəl mana,
“Yalqız” çağrılaram, gülər el mana.
Eləcə könlünü versən Elmana,
Oyatmaz yuxudan qaralar səni.

Dəfn elə

Məni ürəyində dəfn olə, gülüm,
Dəfn elə, yerimi bilən olmasın.
Bağla qəlb evinin qapısını da,
Məzarım üstünə gələn olmasın.

Qapanıb gözlərim daha hər şeyə,
Didərgin ruhumdur - can atan göyə.
Gül ək qəbrim üstə, solmasın döyə
Ağla, göz yaşını silən olmasın.

Yaxın düşən olsa işdi, gizlicə,
Qəbrimdən keçəcək qəlbindən keçən.
Görüb məzarımı ürəyindəcə,
Bir daha dərdindən ölən olmasın...

Ürəyimdə

Mənə “daşürəkli” deyən bəxtəvər,
Biləydin, nələr var kaş ürəyimdə.
Sənin kəklik eşqin yuva qurubdu
Mənim o, dediyin daş ürəyimdə.

Bilmirəm, nədəndi çaş görünməyim,
O bahar gözlərə qış görünməyim...
Mən necə hicrana xoş görünməyim,
Çəkdiyin dağlar da xoş ürəyimdə.

Daşam, ya deyiləm - həməən Elmanam,
Kiməm ki, tanrıdan gələni danam?!
Sən üzəsən deyə, ay könül sonam,
Axıb gölə dönüb yaş ürəyimdə...

(Bildinmi nələr var “daş ürəyim”də?!)

Bu gecə

Savabdımı, günahdımı - baxmayaq,
Bilə-bilə səhv eləyək bu gecə.
Bir biz olaq, bir də bağlı bir otaq,
Qalan nə var, dəf eləyək bu gecə.

Nə çəkmişik... çəkdiyimiz ah olub,
Ah özü də gah olmayıb, gah olub.
Omrümüzdə bircə dəfə şah olub,
Gəl vüsali əfv eləyək bu gecə.

Qəza-qədər öldürmədi Elmanı,
Çök sinəmə, dodağımdan çal məni.
Sən torpaq ol, mən də ölüm, al məni,
Ooyundaca dəfn eləyək bu gecə.

Bəlkə

Uzanan əlimə əl uzat, gülüm,
Bu hicran karvanı dayana bəlkə.
Həsrətin buludu çəkə əlini,
Yenə də gün doğa bu yana bəlkə.

Qəlbə od daşıya baxışlarımız,
Vüsal nəğməsinə çala tarımız.
Sevincdən süzülə göz yaşlarımız,
Düşüb dodaqlarda su yana bəlkə.

Elmanam, dönməyək o sirli izə,
Umu-küsüləri vurmayaq üzə.
Gəl elə sarmaşaq bir-birimizə,
Don vuran duyğular oyana bəlkə...

Düşdü

Dünyanın nəyi var, böldü payladı:
Cığırlar enişə, yoxuşa düşdü;
Çiçəklər bahara, bəhrələr yaya,
Küləklər payıza, qar qışa düşdü.

Qartalı zirvəyə, kəkliyi daşa -
Bir ünvan söylədi hər yaranmışa;
Çağırıldı bülbülü gül ilə qoşa,
Təklənib yaşamaq bayquşa düşdü.

Ay Elman, zəmanə çaldığın çaldı...
Vaxtında olanda zəhər də baldı!
Kənddəki gözəllər qarır qaldı,
Şəhərdə oğlanlar qarğışa düşdü.

Kitabın içindəkilər

Sözün işığı.....	4
Şükür.....	5
Demə.....	6
Ola.....	7
Eybi yox.....	8
Dəyməsin.....	9
Gözləmə.....	10
Əyilməsin.....	11
Qoru.....	12
Olmayasan.....	13
Olmur.....	14
Nəyə lazım.....	15
Olmasın.....	16
Əyirlər.....	17
Vaxtında.....	18
Gözəldir.....	19
Bu yerlər.....	20
Tovuzdanam mən.....	21
Olacaq.....	22
Ay ana.....	24
Ata yurdum.....	23
Niyə gəldim.....	25
Bal arısıyam.....	26
Keçmişəm.....	27
Deyirəm.....	28
Deyən ola.....	30

Ağladır.....	31
Boşaldı	32
Sevmir.....	33
Deyəsən.....	34
Bir mağ arzuladım.....	35
Dünyadan.....	36
Elə bilirdim.....	37
Olmadı.....	38
Gözləyir səni.....	39
Dünyanın.....	40
Daha.....	41
Öldürməsin.....	42
Mənə qalsa.....	43
Qorxudur məni.....	44
Görünür.....	45
Bir yandan.....	46
Dərdimi.....	47
Olmadı.....	48
Beləmi.....	49
Gəlməz.....	50
Enməyi də var.....	51
Binəva dünya.....	52
Qoymur.....	53
Həyat.....	54
İçində.....	55
Dünya.....	56
Qərənfil.....	57
Salam de.....	58

Aşıq Şəmşirə.....	60
Dağlar.....	61
Bu gün.....	62
Eləmi.....	63
Olur.....	64
Yurdumun.....	65
Aşıq Cahangir Gədəbəyliyə.....	66
Qaçmayaq.....	67
Bu kəndin.....	68
Şair İbrahim İlyasıya.....	69
Olmasın.....	71
Adam var.....	70
Dağların.....	72
Deyə.....	73
Var imiş.....	74
Ağrımaz.....	75
Qonaq kimisən.....	76
Yarımçıq.....	77
Yolumu göstər.....	78
Ölü-dirilər.....	79
Nə bilim.....	80
Könlümün.....	82
Yaddaşında.....	83
Ətrin.....	84
Qız yağışı.....	85
Axır ki.....	86
Olaydın mənim.....	87
Bir də	88

Sənin olsun.....	89
Niyə boylanıram.....	90
Olmasa.....	91
Dedim, dedi.....	92
Ay gözəl.....	93
Sözüm yox daha.....	94
Aramızda.....	95
Səndən ötəri.....	96
Sən gəlməsən.....	97
Olaydın.....	98
Yerdi bu.....	99
Olmaz.....	100
Verməyək.....	101
Qaralar gözəlinə.....	102
Dəfn elə.....	103
Ürəyimdə.....	104
Bu gecə.....	105
Bəlkə.....	106
Düşdü.....	107
Kitabın içindəkilər.....	108

